

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 56230-06-24 מנלה נ' אלמנטור בע"מ

תיק חיצוני:

מספר בקשה: 12

לפני כבוד השופטת יעל מושקוביץ

מבקשים ליאור מנלה
ע"י ב"כ עו"ד צביקה מצקין ועו"ד אור סלומון

נגד

משיבים אלמנטור בע"מ
ע"י ב"כ עו"ד יעקב בטש ועו"ד אייל שווגר

החלטה

1 בפני בקשת המשיבה, חברת Elementor inc (להלן: "המשיבה") להעברת הדיון בבקשה לאישור
2 התובענה הייצוגית (להלן: "בקשת האישור"), שהוגשה כנגדה על ידי המבקשת, הגב' ליאור מנלה
3 (להלן: "המבקשת"), לבית המשפט המחוזי בתל אביב וזאת בהתאם לתניית שיפוט ייחודית
4 הכלולה בהסכם בין הצדדים (להלן: "הבקשה").
5
6

א. תמצית טענות הצדדים

- 7
8 1. המבקשת מנהלת עמוד Facebook שנקרא "עושה דברים" לפרסום דברי יצירה, אמנות והגות
9 פרי עטה ובמסגרת זו התקשרה עם המשיבה בהסכם העומד בבסיס בקשת האישור (להלן:
10 "ההסכם"). המשיבה היא חברה ישראלית בתחום בניית אתרים באינטרנט המציעה
11 ללקוחותיה שירות לשימוש בתוכנות שונות המספקות פלטפורמות וכלי עזר לבנייה וניהול
12 אתרי אינטרנט.
13
- 14 2. הטענה העיקרית שבפי המבקשת בבקשת האישור הינה, כי למשיבה מדיניות הכופה על
15 צרכנים חידוש אוטומטי של המנוי באמצעות תנאי מקפח בחוזה אחיד, ללא קבלת הסכמה
16 מפורשת קודם לכן, וזאת בניגוד לסעיפים 13א(ג)(1), 13א(ב), 13ד(ג) לחוק הגנת הצרכן,
17 תשמ"א-1981 (להלן: "חוק הגנת הצרכן") ולסעיפים 4(6) לחוק החוזים האחידים, תשמ"ג-
18 1982. המשיבה כופרת בטענות המבקשת, אך לאור העובדה שלצורך הכרעה בבקשה אין
19 רלוונטיות של ממש לטענות הצדדים בבקשת האישור גופה, לא מצאתי לפרטן.
20
- 21 3. שאלת הסמכות המקומית עלתה לראשונה בתשובת המשיבה לבקשת האישור. לטענת
22 המשיבה, בקשת האישור הוגשה לבית משפט זה בניגוד לתניית השיפוט הייחודית הנתונה

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 56230-06-24 מנלה נ' אלמנטור בע"מ

תיק חיצוני:

- 1 לבית המשפט המחוזי בתל אביב הקבועה בהסכם בפרק התנאים הכלליים (Terms & Conditions)
2 (סעיפים 15-18 לכתב התשובה). בתגובת המבקשת לתשובת המשיבה לבקשת
3 האישור, לא השיבה המבקשת לטענת הסמכות המקומית ומשכך, התרתי לצדדים לפרט
4 טענותיהם שתובאנה להלן.
5
6 4. המבקשת סבורה שלבית משפט זה נתונה סמכות מקומית לברר בקשתה לאישור התובענה
7 כייצוגית. המשיבה היא חברה גלובלית המתקשרת ונותנת שירותים באינטרנט ומשכך
8 הסמכות המקומית לשיטתה נתונה לכל בית משפט. המבקשת מפנה לשורה של פסקי דין
9 לתמיכה בעמדתה (רע"א 530/12 יעקובוביץ' נ. זיאס (28.03.12); בש"א 2267/12 פרל נ.
10 קבוצת איזנברג נדל"ן בארץ ובעולם בע"מ (04.04.12); ת"צ 27340-09-19 דהאן נ. Apple Inc,
11 פס' 31 לפסק הדין (19.01.21); ת"צ 23241-09-16 Hotels.com נ. סיליס (21.06.17); ת"צ
12 Booking com B.V 8295-10-17 נ. שפירא (16.05.18); ת"צ 10822-02-15 לנואל נ. LinkedIn
13 ((09.04.17)).
14
15 5. בנוסף, מפנה המבקשת לפסיקה לפיה סוגית הסמכות המקומית בתובענות ייצוגיות נשחקה
16 וכי סמכות השיפוט המקומית נגזרת ממאפייני הקבוצה שייצוגה מתבקש ולא מעילת התביעה
17 של המבקש (ראו ת"צ 57574-12-13 זוהר כהן נ. סינרון מדיקל בע"מ (24.04.14); רע"א
18 3698/11 שלמה תחבורה נ. ש.א.מ.ג.ר שירותי אכיפה (06.09.17); ת"צ 71153-11-18 גדז' נ.
19 מכבי שירותי בריאות (04.04.19); ת"צ 13235-02-23 זליגמן נ. מגן הלב (01.10.24); ת"צ
20 12244-06-16 קוליאן נ. מאפייה ואספרסו בר (01.11.16); ת"צ 45530-12-15 גולדרינג נ. חצי
21 חינם (09.06.16); ת"צ 16993-08-21 מאיר נ. נקודת טבע מ.ש.מ בע"מ (03.08.22)).
22
23 6. מעבר לכך סבורה המבקשת, כי הסמכות המקומית מסורה לבית משפט זה משום שעניינה
24 בפרסום וסחר באינטרנט וכי עניינה של בקשת האישור גובר על תניית השיפוט הקבועה
25 בהסכם לצורך רכישת סמכות מקומית. המבקשת נסמכת על הוראת תקנה 7(ב) לתקנות סדר
26 הדין האזרחי, תשע"ט-2018 (להלן: "התקנות"). לטענתה, היחס בין תקנה 7(א) לתקנה 7(ב)
27 לתקנות טרם נדון בבית המשפט העליון, אך בפסיקת בית המשפט המחוזי נקבע, כי הכללים
28 הקובעים את סמכות השיפוט המקומית במקרה של פרסום או סחר באינטרנט לפי תקנה 7
29 (ב) גוברים על תניית שיפוט בהתאם לתקנה 7 (א) (ת"צ 20073-12-22 אלדד גרי נ. פנגו פיי
30 אנד גו בע"מ (02.03.23);
31
32 7. עוד נטען, כי לפי חלופת מקום מגורי התובע, נתונה הסמכות לבית משפט זה מקום בו במועד
33 ההצטרפות לשירות, כתובת מגוריה של המבקשת הייתה בהוד השרון המצויה במחוז מרכז,
34 זו גם כתובתה הרשומה במחשבי המשיבה וגם כתובת העסק שלה ברשות המיסים.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 56230-06-24 מנלה נ' אלמנטור בע"מ

תיק חיצוני:

- 1
- 2 8. לבסוף, טוענת המבקשת, כי אף אם תדחה טענתה כי מדובר בסחר באינטרנט או כי סחר
- 3 באינטרנט נדחה מפני תניית שיפוט, הרי שבכל מקרה אין לשעות לקביעת סמכות השיפוט
- 4 בהתאם לתניית השיפוט, שכן מדובר בתניה נעדרת תוקף ומקפחת שהשתרבבה בהסכם
- 5 בהיחבא, התניה מוצגת בשפה האנגלית ללא הבלטה ויש להניח שחברי הקבוצה כלל לא
- 6 מודעים לה; לצרכן ציפייה סבירה שיוכל להביא את ענייננו במחוז השיפוט של הכתובת שמסר
- 7 במועד ההתקשרות (בענייננו, בהוד השרון); קיום הדיון בפני בית משפט זה בהשוואה לקיומו
- 8 בבית המשפט בתל אביב לא מכביד על המשיבה; השימוש בתניה נועד להתיש ולהכביד עליה;
- 9 תנית השיפוט בהסכם אינה ייחודית ואף מקפחת בניגוד לדיני החוזים האחידים מקום בו
- 10 המשיבה שומרת לעצמה את הזכות לפנות ל"any jurisdiction worldwide".
- 11
- 12 9. המשיבה סבורה כי יש להעביר את הדיון למחוז תל אביב בהתאם לסמכות השיפוט הקבועה
- 13 בהסכם.
- 14
- 15 10. המשיבה חזרה על טענותיה בתשובה בעניין הסמכות המקומית והוסיפה, כי אין בסיס לטענה
- 16 לפיה יש לבחון את מקום מגוריה של המבקשת בעת ההתקשרות, שכן מדובר בטענה המנוגדת
- 17 לדין ולפסיקה ואף נטענה ללא תצהיר.
- 18
- 19 11. עוד טענה, כי אף אילו היתה מתקבלת טענת המשיבה לפיה, יש להעדיף את הוראות תקנה 7
- 20 (ב) לתקנות על פני תניית השיפוט, שאז יש לראות במבקשת עוסק, כהגדרתה בחוק הגנת
- 21 הצרכן. לטענת המשיבה, מקום בו אין חולק כי המבקשת הינה "עוסק" יש להחיל את הסיפא
- 22 של תקנה 7(ב) ולילך אחר הנתבע.
- 23
- 24 12. באשר לטענה בדבר היות תניית השיפוט בהסכם תנאי מקפח בחוזה אחיד, טענה, כי בהיות
- 25 מענה של המבקשת ובא כוחה בתל אביב, בוודאי שלא ניתן לטעון לקיפוח וכי בכל מקרה,
- 26 המבחן הינו מבחן ההרתעה מפני מימוש זכויות, אין די בפגיעה בנוחות, אלא יש לבסס פגיעה
- 27 מהותית בזכות להתדיינות משפטית. בנסיבות כאן ברי כי העברת ההליך לתל אביב אינה
- 28 מבססת את אותה פגיעה מהותית בזכות להתדיינות.
- 29
- 30 13. בכל הנוגע לטענה לפיה תניית השיפוט אינה בלעדית, טענה המשיבה, כי ברור מלשונה של
- 31 תניית השיפוט כי היא בלעדית.
- 32
- 33
- 34
- 35

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 56230-06-24 מנלה נ' אלמנטור בע"מ

תיק חיצוני:

ב. דיון והכרעה

14. לאחר ששכתי ועיינתי בבקשת האישור, התשובה והתגובה, בהשלמות טיעון שהגישו הצדדים בעניין הסמכות המקומית ובפרוטוקול הדיון שהתקיים בפני, אני מוצאת לקבל את הבקשה במובן זה שיש להעביר את ההליך לבית המשפט המחוזי בתל אביב וזאת בהתאם להוראת תקנה 7(ב) לתקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018. אפרט נימוקי.

קביעת הסמכות המקומית בבקשת לאישור תביעה ייצוגית - המסגרת הנורמטיבית

15. סעיף 5(ב)(1) לחוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006 (להלן: "חוק תובענות ייצוגיות") קובע, כי "בקשה לאישור תוגש לבית המשפט אשר לו הסמכות העניינית והמקומית לדון בתובענה הייצוגית אם תאושר..."

16. תקנה 19(א) לתקנות תובענות ייצוגיות, התש"ע-2010 (להלן: "תקנות תובענות ייצוגיות"), מחילה את תקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018 (להלן: "התקנות") על ההליך הייצוגי בכל ענין שלא הוסדר במפורש בחוק תובענות ייצוגיות או בתקנות תובענות ייצוגיות וקובעת; "בכל ענין של סדר דין בבקשה לאישור או בתובענה ייצוגית, יחולו תקנות סדר הדין האזרחי, בשינויים המחויבים, והכל אם אין בחוק או בתקנות אלה הוראה אחרת לענין הנדון".

17. תקנה 7 לתקנות מסדירה את כללי הסמכות המקומית, ולענייננו:

"(א) תובענה תוגש לבית המשפט המצוי במחוז שיפוט של מקום מגוריו או מקום עסקו של הנתבע או במקום המעשה או המחזל שבשלו תובעים ואם היתה התובענה במקרקעין תוגש לבית המשפט שבמחוז שיפוטו הם מצויים; אם קיים הסכם בין בעלי הדין על מקום השיפוט, תוגש התובענה לבית המשפט שעליו הוסכם.

(ב) כתב תביעה בשל פרסום או סחר ברשת האינטרנט יוגש לבית המשפט שבמחוז שיפוטו מצוי מקום מגוריו או מקום עסקו של הנתבע או התובע; הגיש עוסק כהגדרתו בחוק הגנת הצרכן, התשמ"א-1981 תביעה כאמור, תוגש התביעה במקום עסקו או במקום מגוריו של הנתבע בלבד".

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 56230-06-24 מנלה נ' אלמנטור בע"מ

תיק חיצוני:

18. היינו, מהלך הבדיקה הינו כזה, שבו, יש לבחון את סמכות השיפוט בהתאם לתקנה 7 לתקנות, ובהמשך, לבחון, האם העובדה כי מדובר בהליך ייצוגי, משנה מהמסקנה אליה ניתן להגיע, בהינתן העובדה, כי סמכות השיפוט המקומית בהליך ייצוגי, נבחנת אף בהתאם למאפייני הקבוצה (וראו לעניין זה, ת"צ (מחוזי מרכז) 57574-12-13 כהן נ' סינרון ביוטי בע"מ (24.4.2014) (להלן: "עניין סינרון"). ענין סינרון ניתן, אמנם, לפני כניסתן של התקנות לתוקף, אך אומץ בפסיקת בתי המשפט אף לאחר מועד זה, תצ (י-ם) 16993-08-21 רעות מאיר נ' נקודת טבע מ.ש.מ בע"מ (3.8.2022), ת"צ (מחוזי תל אביב) 50116-01-22 אסום – חברה קבלנית לבנין בע"מ נ' סרור (3.7.2022)).

19. טרם נבחן את היחס בין תקנה 7(א) לתקנה 7(ב) לתקנות, ואת תכנן תוך יישומן לענייננו, נזכיר, כי ככלל, בעת הגשת תביעה "התובע הולך אחר הנתבע". ההנחה העומדת בבסיס הכלל היא שמאחר שעל התובע מוטל הנטל להוכחת תביעתו, עליו להגישה במקום ההתדיינות שיש לו זיקה לנתבע. הרפורמה בסדר הדין האזרחי לא שינתה מכלל יסוד זה. דברי ההסבר לתקנות מציגים שני רציונלים מרכזיים ברקע ההסדר בעניין הסמכות המקומית: האחד, הצורך בייעול ופישוט כללי הסמכות המקומית כדי לייתר התדיינויות מיותרות בין הצדדים בשאלת יישום הכללים; השני, הקפדה על יישום הכלל היסודי לפיו התובע הולך אחר הנתבע.

20. נבחן כעת את טענות הצדדים תוך יישום הפסיקה על העניין כאן.

תניית השיפוט בהסכם בין הצדדים

21. אין מחלוקת כי ההתקשרות בין הצדדים נעשתה באמצעות ההסכם (נספח 8 לבקשת האישור) וכי ההסכם הינו "חוזה אחיד" כמובנו בסעיף 2 לחוק החוזים האחידים, התשמ"ג-1982 (להלן: "חוק החוזים האחידים") (ראו: בפרק ח' סעיפים 117-121 בבקשת האישור; פרק ז' סעיפים 111-119 לתשובה). בעמוד 14 להסכם נקבעה תניית שיפוט לבתי המשפט בתל אביב וזו לשונה:

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 56230-06-24 מנלה נ' אלמנטור בע"מ

תיק חיצוני:

Governing Law, Jurisdiction.

These Terms shall be governed by and construed in accordance with the laws of the State of Israel, without regard to the principles of conflict of law therein. The parties consent to the exclusive jurisdiction of the courts of Tel Aviv, Israel. The application of the United Nations Convention of Contracts for the International Sale of Goods or other international laws is expressly excluded.

Notwithstanding the foregoing, in the event of a breach or threatened breach of any provision of these Terms by you, we could suffer significant and irreparable harm that could not be satisfactorily compensated in monetary terms and that the remedies at law available to us may otherwise be inadequate and we shall be entitled, in addition to any other remedies to which it may be entitled to under law or in equity, to the immediate ex parte issuance, without bond, of an equitable relief, including without limitation, an injunctive relief, in any jurisdiction worldwide.

You hereby acknowledge and agree that We shall not be required to post a bond as a condition to obtaining or exercising any such remedies, and you hereby waive any such requirement or condition.

22. לטענת המבקשת, אין מדובר בתניית שיפוט ייחודית שכן בסיפת הפסקה השנייה שמרה לעצמה המשיבה לתבוע "in any jurisdiction worldwide", באופן המעניק לה יתרון בלתי הוגן ומלמד על פערי הכוחות בין הצדדים וחוסר השוויון ביניהם (סעיף 7 סיפא להשלמת הטיעון). כן טענה המבקשת, כי מדובר בתניה מקפחת כמובנה בסעיף 3 ו-4 (9) לחוק החוזים האחידים.
23. מנגד, טוענת המשיבה כי מדובר בסעיף שמעניק זכות למשיבה בלבד, המבקשת לא יכולה לתבוע מכוחו וכי מלשונו עולה כי הוא נועד רק למקרה בו ההליך אינו מתקיים בישראל, שאז תניית השיפוט הבלעדית היא תל אביב.
24. לא מצאתי לקבל את טענת המבקשת כי מדובר בתניית שיפוט מקבילה לאור נוסחה; תניית שיפוט ייחודית מנוסחת באופן המעיד על בלעדיות (הכולל ביטויים כמו "אך ורק" או "בלבד"). י. רוזן צבי "הרפורמה בסדר הדין האזרחי – מורה נבוכים" (מהדורה שלישית דיגיטאלית 1.2025) (להלן: "רוזן צבי") בעמ' 82. ואכן, בהסכם נקבע, כי הדין החל על ההסכם הוא דין מדינת ישראל וכי לבתי המשפט בתל אביב מסורה הסמכות הבלעדית לדון בכל המחלוקות הנובעות מההסכם (The parties consent to the exclusive jurisdiction of the) (ההדגשה אינה במקור – י.מ.).

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 56230-06-24 מנלה נ' אלמנטור בע"מ

תיק חיצוני:

25. המשך הסעיף (לרבות המשפט אליו הפנתה המבקשת) מתייחס למקרים בהם יהא על המשיבה צורך לבקש סעד זמני דחוף, ומשכך, ועל אף תניית השיפוט הייחודית, את הסעד הדחוף ניתן יהיה לבקש בכל מקום בעולם. כך, מתחילה הפסקה במילים "Notwithstanding the foregoing", קרי: על אף האמור לעיל (בדבר סמכות השיפוט הייחודית), במקרה של הפרה או איום בהפרה מצד מקבל ההתחייבות, תהא למשיבה הזכות לפנות לקבלת סעדים זמניים ובפרט סעדים מן היוסר (equitable relief), לרבות צווים זמניים או צווים למניעה (injunctive relief), "בכל תחום שיפוט בעולם" (in any "jurisdiction worldwide"), וללא צורך בהפקדת ערבות.
26. לשון ההסכם מלמדת אפוא, שהסמכות הבלעדית שנקבעה בתניית השיפוט הינה בית המשפט בתל אביב ואילו לצורך סעדים זמניים בלבד במקרים דחופים וחריגים ניתן יהיה לפנות אף לערכאות אחרות.
27. נפנה כעת לטענתה הנוספת של המבקשת, ולפיה, תניית השיפוט בהסכם היא תנייה מקפחת כמובנה בסעיפים 13-4(9) לחוק החוזים האחדים. סעיף 4(9) לחוק החוזים האחדים, קובע, כי התניה על הוראת דין בדבר מקום שיפוט חזקה עליה שהיא מקפחת. חזקה זו פורשה בפסיקת בית המשפט העליון בצמצום (ראו רע"א 02/188 מפעל הפיס נ' כהן, פ"ד נז(4), 477, 473 (2003) (להלן: "עניין מפעל הפיס"), שם נקבע, כי רק שיקולים בעלי משקל מכריע יניאו את בית המשפט מלכבד תניית שיפוט ייחודית, זאת, נוכח הפיחות במעמדה של הסמכות המקומית. בעניין מפעל הפיס דחה בית המשפט העליון את מבחן "אי ההכבדה על הצד החלש" והעדיף את מבחן "ההרתעה מפני מימוש זכויות". נקבע, כי על מנת לפסול תניית שיפוט המתייחסת לסמכות מקומית יש להראות, שקיומה של תניית השיפוט בחוזה אחיד תרתיע את בעל הדין ממימוש זכויותיו ובכך תפגע זכות הגישה שלו לערכאות. לאחר שניתן פסק הדין בעניין מפעל הפיס תוקן חוק החוזים האחדים, אך אף לאחר התיקון נותר בעינו המבחן שנקבע בעניין מפעל הפיס, הוא מבחן ההרתעה. כך, ברע"א 1108/10 מאיר חברה למכונות ומשאיות בע"מ נ' ברפי (07.04.10) נקבע, כי חרף השינוי בלשון סעיף 4(9) לחוק החוזים האחדים לא נס ליחה של הלכת מפעל הפיס וכי החידוש היחיד לאחר תיקון הסעיף הוא במובן זה שהנטל להוכיח כי תניית השיפוט לא תרתיע את הלקוח מלעמוד על זכויותיו המשפטיות, מוטל על הספק.
28. עוד נקבע בפסיקה, כי בנוסף למבחן ההרתעה יש לבחון את התניה בשים לב למכלול תנאי החוזה ולנסיבות אחרות וזאת בזיקה לסעיף 3 לחוק החוזים האחדים (ראו ע"א 6916/04 בנק לאומי נ' היועץ המשפטי בממשלה (18.02.2010), עניין מפעל הפיס לעיל, רע"א 5860/16 Facebook Inc. נ' בן חמו (31.05.18) (פסקה 31) (להלן: "עניין בן חמו").

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 56230-06-24 מנלה נ' אלמנטור בע"מ

תיק חיצוני:

29. בהקשר ההליך הייצוגי יש לקחת בחשבון שני עניינים נוספים, ראשית, במסגרת ההליך הייצוגי המבקש אינו מייצג אינטרס אישי שלו, אלא מבקש להביא למימוש זכויות של קבוצת נפגעים ובמסגרת זו, נבחן אינטרס הקבוצה אף לענין הסמכות המקומית (כפי שנקבע בענין סינרון). שנית, בהליך ייצוגי קיים אינטרס כספי לתובע הייצוגי שמעמעם קשיים, ככל שקיימים, הנובעים ממקום שיפוט שנקבע בהסכם. יפים לעניין זה דברי כב' הנשיאה (כתוארה אז) א. חיות בענין בן חמו בפסקה 26 (ההדגשה אינה במקור – י.מ.):

"ההלכה קובעת כי לצורך ההכרעה בשאלה האם תניית מקום שיפוט בחוזה אחיד היא מקפחת, יש לבחון האם תניה זו מרתיעה את הלקוחות החתומים על החוזה מלנקוט בהליכים משפטיים. **במסגרת בחינה זו לא ניתן להתעלם ממאפייניו הייחודיים של ההליך הייצוגי בו נקט המשיב... יתר על כן, נקיטה בהליך ייצוגי עשויה פעמים רבות להניב תועלת כלכלית משמעותית למי שיזמו אותו ועובדה זו מהווה תמריץ לנקוט בהליך כאמור חרף קשיים הנוגעים למקום השיפוט ולברירת הדין שמציב בפניהם החוזה האחיד שבו התקשרו. מטעמים אלו נראה כי ככל שהדבר נוגע למבחן ההרתעה יש מקום להבחין בין לקוחות הנוקטים בהליך ייצוגי ללקוחות הנוקטים בהליך שאינו ייצוגי. אבחנה זו מתיישבת לטעמי עם ההלכה לפיה בבוא בית המשפט להכריע בסוגיית הקיפוח עליו לבחון, בין היתר, גם את פערי הכוחות בין הצדדים לחוזה האחיד ובענייננו יש להביא בחשבון את העובדה שהנקיטה בהליך ייצוגי מעצימה את הלקוחות, ולו בדיעבד".**

30. **יישום ההלכה לענייננו, מביא לכך, כי תניית השיפוט הקובעת סמכות שיפוט בתל אביב אינה תנייה מקפחת;** בכל הנוגע לעניינה האישי של התובעת, קשה להסכין עם קביעה, כי תניית שיפוט בתל אביב עלולה להרתיעה מעמידה על זכויותה מקום בו היא עצמה מתגוררת בתל אביב, ומקום עיסוקה (ככל שהדבר רלוונטי, ולכך אתייחס בהמשך), הינו הוד השרון, שמצוי אמנם במחוז שיפוט מרכז, אך מצוי מרחק שאינו רב מתל אביב (ואף קרוב יותר מבית המשפט המחוזי במחוז מרכז). לכך יש להוסיף את העובדה, כי ענין לנו בהליך ייצוגי, שבו כבר נקבע, כי אף מקום בו תניית השיפוט עשויה להערים קשיים (שלא כבענייננו), מבחן ההרתעה מתעמעם. אף בבחינת עניינה של הקבוצה לא ניתן לטעון כי מדובר בתניה מקפחת וכי הותרת תניית השיפוט בעינה, תביא להרתעה או קיפוח בשים לב למכלול תנאי החוזה.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 56230-06-24 מנלה נ' אלמנטור בע"מ

תיק חיצוני:

תחולת תקנה 7(ב) לתקנות - תובענה שעניינה הפרסום או סחר באינטרנט

31. אבחן תחילה האם העניין כאן הינו תובענה שעניינה פרסום או סחר באינטרנט, וככל שהתשובה לכך חיובית, מהו היחס בין תניית השיפוט הקבועה בהסכם לבין כללי סמכות השיפוט הקבועים בתקנה 7 (ב).

32. במוקד בקשת האישור הונחו שתי טענות מרכזיות: האחת, חידוש אוטומטי של המנוי ללא הסכמה מפורשת של הצרכן; השני, חיוב הצרכן בתשלום דמי מנוי גם לאחר שניתנה הודעת ביטול. טענות אלה אינן בגדר "פרסום באינטרנט". גם הנטען בסעיף 6 להשלמת טיעון המבקשת, לפיו ההתקשרות עם המשיבה נעשתה מכוח פרסומים שיווקיים אקטיביים באינטרנט על שירותיה ומחיריה ולהפרת חובת הגילוי בניגוד לדין, לא עולה לטעמי לכדי "פרסום באינטרנט". הדברים מקבלים משנה תוקף בפרט כששאלת הפרסום השיווקי אינה נדבך במכלול הטענות שמעלה המבקשת בבקשת האישור.

33. אשר לרכיב הסחר באינטרנט; המלומדת א. ג'אברין בספרה **דיני המסחר האלקטרוני הצרכני** 249, 251 (2015) הגדירה "מסחר אלקטרוני" כ"כולל סדרה של פעולות מסחריות-צרכניות המתבצעות על גבי רשת האינטרנט. כגון: שיווק, חיפוש אחר מוצרים ושירותים, מכירה, קניה, התקשרות בחוזה העסקה, אספקת מוצר, מתן שירות וכדומה. ההבדל העיקרי בין המסחר האלקטרוני הצרכני לבין המסחר הצרכני הרגיל הוא בדרך בה נעשה המסחר: המסחר האלקטרוני הצרכני הוא המסחר המתבצע על גבי רשת האינטרנט, ואילו המסחר הרגיל הוא מסחר המתבצע מחוצה לה".

34. בת"צ 20073-12-22 **משה אלדד גרי נ. פנגו פיי אנד גו בע"מ** (2.3.2023) (להלן "ענין פנגו") התייחס בית המשפט לשאלה מה יחשב מסחר באינטרנט לצורך תקנה 7(ב) וקבע, כי יש להראות פעילות סחר, כי האינטרנט שימש מרכיב מהותי בביצוע הפעולה והזירה העיקרית לקיומו של הסחר וכי יש לתור אחר קיומם של מאפיינים "איכותיים" שצובעים את פעילות הסחר במאפיינים ייחודיים שנבדלים מפעילות סחר פיזית-גשמית שאך נעזרת בפלטפורמה מקוונת לשם מימושה (פסקה 16 להחלטה). לאימוץ קריטריונים אלה בספרות, ראו **רוזן צבי** בעמ' 97-98.

35. בעניין כאן, דומה שמתקיימים מאפיינים של סחר באינטרנט. ההתקשרות עם המשיבה נעשתה באינטרנט; השירות שנרכש הוא תוספים, פלטפורמות וכלי עזר לעיצוב וניהול אתרים באינטרנט ב-WordPress (סעיפים 11, 14 לבקשת האישור; סעיף 19 לכתב התשובה); הזירה המרכזית והמהותית בה התבצעה העסקה באופן ישיר וללא מתווכים היא

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 56230-06-24 מנלה נ' אלמנטור בע"מ

תיק חיצוני:

1 באינטרנט; באופן דומה גם השירותים ניתנו באינטרנט ומהות השירות הינו פעילות
2 באינטרנט ואין מדובר במוצר גשמי או פיסית שניתן לרכשו במקום אחר. משכך, מצאתי לקבל
3 את עמדת המבקשת, כי העניין כאן נופל לגדרי תקנה 7(ב) לתקנות במובן זה שעניינה של
4 התובענה הוא בסחר באינטרנט.

היחס בין תקנה 7(א) לתקנה 7(ב) לתקנות

36. אף בכל הנוגע ליחס בין תקנה 7(א) לתקנה 7(ב) מצאתי לקבל את עמדת המבקשת, כי מקום
8 בו ענין לנו בסחר באינטרנט, גוברות החלופות המנויות בסעיף קטן ב, על תניית שיפוט
9 הקיימת בין הצדדים. הדברים נקבעו בעניין פנגו לעיל, אומצו על ידי רוזן צבי לעיל, ומוצאת
10 אני להסכים עם ניתוח התיאור המשפטי, הן מפן הפן הלשוני והן מבחינה תכליתית.

37. מבחינה לשונית, מצא מתקין התקנות להתייחס לעדיפותו של הסכם שיפוט על פני כללי
13 הסמכות המקומית, רק במסגרת תקנה 7(א). מכלל ההן ניתן ללמוד על הלאו; ניתן ללמוד
14 על כוונה להעדיף את תניית השיפוט אך ורק על פני החלופות הקבועות בס"ק (א) ואילו
15 בחירת מתקין התקנות להתייחס לכללי סמכות השיפוט הנוגעים לפרסום וסחר באינטרנט
16 בהתעלם מתניית השיפוט, מביאה לכך, כי בכל הנוגע לפרסום וסחר באינטרנט, אין להביא
17 בחשבון תניית שיפוט, ככל שקיימת. לשון אחר, בכל הנוגע לכללי הסמכות המקומית
18 המנויים בתקנה 7(א), תגבר תניית שיפוט, ככל שקיימת, ואילו מקום בו מדובר בפרסום או
19 סחר באינטרנט, תדחה תניית השיפוט מפני הכללים הייחודיים שקבע מתקין התקנות.
20 פרשנות זו עולה אף מהמבנה הלשוני של תקנה 7, ומהסדר הכרונולוגי של סעיפים קטנים א
21 ו- ב (והשוו לע"א 2339/92 עמידר החברה הלאומית לשיכון נ' זוהר חי (5.7.1992) (בפסקה
22 4 לפסק הדין).

38. מבחינה מהותית, נראה כי מדובר בהסדר ספציפי המבקש להביא בחשבון את כללי הסמכות
25 היחודיים בכל הנוגע לפרסום וסחר באינטרנט, ובכלל זאת, מחד, להגביל את הסמכות
26 המקומית למקום שלמי מהצדדים זיקה אליו, ומאידך, להתאים את הסמכות המקומית
27 לעידן הנוכחי, שבו פעילויות רבות – חברתיות ועסקיות – מתרחשות בעולם הווירטואלי
28 (וראו רוזן צבי בעמ' 94-94).

39. מקום בו בחר מחוקק המשנה לייחד הסדר ספציפי לנושאים אלו ובחר במודע שלא להכפיפו
31 לתניית שיפוט, ככל שקיימת בהסכם בין הצדדים, לא ניתן לסכל כוונתו זו תוך העדפת
32 סמכות השיפוט בהתאם לתניית השיפוט.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 56230-06-24 מנלה נ' אלמנטור בע"מ

תיק חיצוני:

כללי הסמכות בהתאם לתקנה 7(ב)

40. כזכור, לתקנה 7(ב) שתי חלופות;

"כתב תביעה בשל פרסום או סחר ברשת האינטרנט יוגש לבית המשפט שבמחוז שיפוטו מצוי מקום מגוריו או מקום עסקו של הנתבע או התובע; הגיש עוסק כהגדרתו בחוק הגנת הצרכן, התשמ"א-1981 תביעה כאמור, תוגש התביעה במקום עסקו או במקום מגוריו של הנתבע בלבד".

41. אין חולק כי למבקשת עסק שעניינו עיצוב מוצר, אך לטענתה, הוגשה בקשת האישור שלא מכוח היותה עוסק אלא מכוח היותה אדם פרטי. כך, לטענתה, ההסכם נכרת לשימושה לצורך עמוד Facebook שאותו היא מנהלת הוא ללא מטרות רווח (ראו סעיף ג.1.10. לבקשת האישור (ההדגשה אינה במקור - י.מ.):

"המבקשת, ליאור מנלה (להלן: "המבקשת"), היא אזרחית ישראל. המבקשת מנהלת עמוד Facebook שנקרא "עושה: דברים", ובו היא מעלה דברי יצירה, אומנות והגות פרי עטה ללא מטרות רווח. ללא קשר לכך, המבקשת עובדת כמעצבת מוצר...".

42. בכתב התשובה הוסיפה המבקשת:

"מדובר בשימוש פרטי מובהק. מטרת הקמת האתר הייתה הצגה מסודרת ואסתטית של יצירות שפורסמו קודם לכן בדף הפייסבוק, לשם ביטוי אישי. המבקשת מתפרנסת ממתן שירותי עיצוב UX, UI ולא מיצירות אומנות" (סעי' 5, שם).

43. הטעם בשלו קבע מתקין התקנות לאפשר לתובע להגיש תביעה אף במקום מושבו נעוץ בעובדה, כי כאשר פרט מפרסם או מוכר, הרי שהוא שווה כוחות לרוכש, התובע, ואין טעם לאפשר לתובע במקרה כזה, להגיש את התביעה בכל מקום בארץ, שכן הדבר יכביד שלא לצורך על אותו מפרסם או מוכר (ראו רוזן צבי לעיל בעמ' 95):

"...הסיבה לכך היא שאדם המפרסם פרסום ברשת האינטרנט או המוכר בה סחורה באופן חד-פעמי, לא צריך להיות חשוף לתביעה בכל מקום בארץ, כפי שהיה המצב עובר לרפורמה בתקנות. מצב דברים זה הפך את האיזון הראוי בין זכויותיו הדיניות של התובע לבין אלה של הנתבע והעצים את כוחם של

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 56230-06-24 מנלה נ' אלמנטור בע"מ

תיק חיצוני:

התובעים על חשבון הנתבעים. הוא אף הפך את כללי הסמכות המקומית – השואפים לקיים את הדיון בבית משפט שלו זיקה כלשהי לתובענה – לחסרי משמעות, שכן התובע יכול היה לבחור כל פורום שירצה, גם אם אין לפורום הנבחר זיקה כלשהי – פרסונלית או עניינית – לתובענה".

44. ובהמשך:

"הסיבה לכך שהתובע זכאי לבחור גם במקום מושבו שלו, ולא רק בזה של הנתבע, היא שכאשר מדובר בשני פרטים שווי כוח אין סיבה להעדיף את הנתבע, שפרסם את הפרסום או שמכר את הסחורה, על פני התובע שכנגדו פורסם הפרסום המפר או שרכש את הסחורה".

45. ראו לעניין זה אף את דברי ההסבר לתקנות (עמ' 9, באתר משרד המשפטים):

"תקנה 7 (ב)...הרציונל שעומד בבסיס הקביעה שלפיה תתנהל תובענה בשל פרסום או סחר ברשת האינטרנט, במקום שבו נמצא התובע או הנתבע בלבד הוא, מחד גיסא, להקל על התובע במקרים שבהם התובענה היא בשל פרסום או סחר ברשת האינטרנט, זאת במובחן מתובענה שעילתה במקום פיזי-מוחשי, ומאידך גיסא, להגביל את הסמכות המקומית כך שזו תוקנה רק לבית המשפט שבאזור שיפוטו מצוי מקום מגוריו או עסקו של התובע או הנתבע. יש לזכור כי מטרת כללי הסמכות המקומית היא ליצור איזון בין הצדדים המתדיינים בנטייה להתחשב במקום מושבו של הנתבע, בין היתר, כדי להקל על הדיון ולייעלו, ולמנוע, בין השאר, התעמרות בבעל דין יריב באמצעות הגשת תביעות לבית משפט מרוחק. בהתאם לזאת, לא ניתן יהיה להגיש את התובענה בכל בית משפט בישראל ויש להצביע על קיומה של זיקה כלשהי בין בעלי הדין (התובע או הנתבע) לעיקר התובענה, ובכך למנוע את האפשרות שהתובענה תוגש במקום המרוחק במכוון מהמקום הקשור לתובע או לנתבע. ...התיקון בתקנות החדשות נועד לתת מענה שלא היה קיים בתקנות הקודמות במקום שבו מדובר בתובע מסחרי שאינו בעל סניפים ברחבי הארץ, כך שאם אין לתובע סניפים אבל הוא עדיין תובע מסחרי, הוא לא יזכה ליתרון דיוני שאינו ראוי ויהיה רשאי לתבוע במקום מגוריו או במקום עסקו של הנתבע בלבד. קרי, גם אם הנתבע הוא בעל עסק –

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 56230-06-24 מנלה נ' אלמנטור בע"מ

תיק חיצוני:

עדיין לפי אבני היסוד של הסמכות המקומית – על התובע ללכת אחר

הנתבע ולכן ההסדר שנקבע מאוזן בה במידה". (ההדגשה אינה במקור

– י.מ.)

יישום הכללים על העניין כאן

46. מקום עסקה של המשיבה הוא רמת גן וכך אף מקום מגוריה של המבקשת ולאור שני אלה, נתונה סמכות השיפוט לבית המשפט בתל אביב.

47. לטענת המבקשת אף שמקום מגוריה תל אביב, בעת ביצוע ההתקשרות התגוררה בהוד השרון וזהו אף מקום עסקה ומשכך, רשאית היא להגיש את בקשת האישור באזור השיפוט של הוד השרון, הוא בית המשפט המחוזי מרכז.

48. בכל הנוגע למקום מגוריה של המבקשת, סבורני, כי יש ממש בעמדת המשיבה, לפיה, המועד הרלוונטי לבחינת מקום המגורים הוא מועד הגשת התביעה. הן לשון תקנה 7(ב) והן פרשנות תכליתית של התקנה מובילות לכך כי הכוונה למקום מגוריו העדכני והנוכחי של התובע. הלשון קובעת את סמכות השיפוט לפי "מקום מגוריו" של התובע ולא מקום מגוריו בעת ההתקשרות. אף התכלית, כפי שתוארה לעיל, נועדה להקל על התובע ולאפשר לו לתבוע במקום הקרוב למקום מגוריו במועד הגשת התביעה (ולצורך נוחותו של התובע אין כל רלוונטיות למקום מגוריו בעבר בעת ביצוע ההתקשרות). אף בבחינת ההרמוניה החקיקתית, המונח "מען" בתקנה 6 לתקנות מוגדר ככתובתו של אדם לפי סעיפים 2(א)(11) ו-11(א) לחוק מרשם האוכלוסין.

49. משכך, בכל הנוגע לכתובת המגורים של התובעת, יש להיזקק לכתובתה בעת הגשת הבקשה, וזו מצויה בסמכות השיפוט של בית המשפט בתל אביב.

50. עסקה של המבקשת, כך לטענתה, מצוי בהוד השרון, ולגישתה, יש בכך בכדי לבסס את הגשת בקשת האישור לבית המשפט המחוזי מרכז. לטעמי, קבלת עמדת המבקשת תרוקן מתוכן את כוונת מתקין התקנות למנוע מניפולציות ולהשוות בין מעמדם של צדדים שווי מעמד. במה דברים אמורים?

51. מתקין התקנות הבחין בין תובע שהינו עוסק, אותו ראה מתקין התקנות כבעל יכולות, לבין אדם פרטי. בכל הנוגע לאדם פרטי, ביקש מתקין התקנות, מחד, להקל עליו כך שיוכל להגיש תביעה במיקום נוח עבורו ולא לחייבו "ללכת אחר הנתבע" ומאידך, לא לאפשר לו להכביד על הנתבע בכך שיוכל להגיש תביעתו בכל מקום. תובע שהינו עוסק, אותו כאמור ראה מתקין התקנות כבעל

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 56230-06-24 מנלה נ' אלמנטור בע"מ

תיק חיצוני:

- 1 יכולות ואמצעים, הולך אחר הנתבע בהתאם לסיפא של סעיף קטן (ב) ולא ניתנות לו ההקלות
2 שניתנות לאדם פרטי.
3
4 52. קבלת עמדת המבקשת, תביא לכך, שעוסקים, אותם ראה המחוקק כגופים חזקים ובעלי יכולות,
5 המגישים תביעה באופן פרטי, יוכלו לעשות שימוש מניפולטיבי ביכולותיהם על מנת להכביד על
6 הנתבע, דבר שניסה מתקין התקנות למנוע. לכך יש להוסיף את דברי ההסבר לתקנות, לפיהם, "יש
7 להצביע על קיומה של זיקה כלשהי בין בעלי הדין (התובע או הנתבע) לעיקר התובענה, ובכך למנוע
8 את האפשרות שהתובענה תוגש במקום המרוחק במכוון מהמקום הקשור לתובע או לנתבע." **אותה**
9 **זיקה הינה לתובע, ולא לעסק שבבעלותו כאשר בחר התובע שלא לתבוע בשם אותו עסק או**
10 **באמצעותו.**
11
12 53. **מקום בו אין חולק כי המבקשת מבססת את בקשת האישור על היותה אדם פרטי ובמנותק**
13 **מעסקה, אין היא יכולה לבסס את סמכות השיפוט על אותו עסק ממנו מבקשת היא להתנתק.**
14 **אילו בחרה המבקשת לתבוע באמצעות אותו עסק, או להתבסס על היותה "עוסק", ממילא יכולה**
15 **היתה להגיש תביעתה רק בתל אביב לאור הסיפא של תקנה 7(ב).**
16
17 54. הדברים יפים בבחינת קל וחומר מקום בו מוגשת הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית, שאז רואים
18 במבקשים כבעלי יכולות להתגבר על מכשולים לאור הפוטנציאל הטמון בבסיס בקשת האישור
19 (השוו דבריה של הנשיאה חיות בעניין בן חמו, בנוגע למבחן ההרתעה, שם בפסקה 26):
20
21 "מטעמים אלו נראה כי ככל שהדבר נוגע למבחן ההרתעה יש מקום
22 להבחין בין לקוחות הנוקטים בהליך ייצוגי ללקוחות הנוקטים בהליך
23 שאינו ייצוגי. אבחנה זו מתיישבת לטעמי עם ההלכה לפיה בבוא בית
24 המשפט להכריע בסוגיית הקיפוח עליו לבחון, בין היתר, גם את פערי
25 הכוחות בין הצדדים לחוזה האחיד ובענייננו יש להביא בחשבון את
26 העובדה שהנקיטה בהליך ייצוגי מעצימה את הלקוחות, ולו בדיעבד".
27
28 55. שקלתי אף את סעיף 5 (ב) (1) לחוק ולפיו, "בקשה לאישור תוגש לבית המשפט אשר לו הסמכות
29 העניינית והמקומית לדון בתובענה הייצוגית אם תאושר..." ראשית, בהתאם לדברי ההסבר
30 להצעת החוק (הצעות חוק הכנסת, 93 מיום 26.7.2005, בעמ' 234), לשון הסעיף מבוססת על הרצון
31 לגשר על הפער בין סכום התביעה האישית לסכום התביעה הייצוגית אם תאושר. שנית, בענין
32 סינרון (שניתן טרם תיקון התקנות), קבע בית המשפט כי ניתן יהיה להגיש את בקשת האישור
33 "בכל מחוז שיפוט שיש לו זיקות מספיקות לתובענה הייצוגית, לפי חלק לא זניח של חברי
34 הקבוצה". לא מצאתי כי המבקשת טענה או ביססה טענה, לפיה, ככל שתאושר בקשת האישור

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 56230-06-24 מנלה נ' אלמנטור בע"מ

תיק חיצוני:

- 1 הסמכות המקומית תהא לבית המשפט במחוז שיפוט מרכז לפי חלק לא זניח של חברי הקבוצה
2 (וראו לענין הוכחת רכיב זה בר"ע (ארצי) 57375-03-24 מגן הלב נ' פריידי זליגמן (18.7.2024)).
3
- 4 56. בשולי הדברים אתייחס לפרשנות המבקשת את פסיקת בית המשפט העליון ברע"א 530/12 שמחה
5 יעקובוביץ נ. יוסף (ג'ו) אדוארד זיאס (28.03.12) (להלן: "עניין יעקובוביץ"). לטענת המבקשת,
6 בהתבסס על הפסיקה בעניין יעקובוביץ בתובענה בשל פרסום או סחר באינטרנט קמה לתובע
7 סמכות מקומית להגשת תובענה לכל בית משפט. פסק הדין בעניין יעקובוביץ ניתן טרם תיקון
8 התקנות והלכה זו לא אומצה בסופו של יום במסגרת התקנות. מתקין התקנות בחר לקבוע כללי
9 סמכות מקומית ברורים, שנועדו, כאמור, לצמצם את הפרורם הרלוונטי בתביעות מסוג זה ולא
10 להתיר את הגשת התביעות בעניינים אלו בכל בית משפט.
11
- 12 57. לאור האמור לעיל, מקום בו הן מקום מגוריה של המבקשת והן מקום עסקה של המשיבה, שניהם
13 נתונים לסמכות השיפוט בבית המשפט המחוזי בתל אביב, מקום בו לא מצאתי עיגון לכך כי לחלק
14 לא זניח מחברי הקבוצה זיקה לבית המשפט המחוזי מרכז או כי למקום עסקה של המבקשת,
15 רלוונטיות לצורך ביסוס הסמכות המקומית מקום בו היא בחרה לבסס את בקשת האישור על
16 היותה אדם פרטי תוך הבחנה בין עניינה האישי לבין עסקה (ואילו היה מקום לבסס את סמכות
17 השיפוט על היותה עוסק ממילא היה מקום להגיש את התובענה בתל אביב), נראה כי הסמכות
18 המקומית נתונה לבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו.
19
- 20 58. לפיכך, אני מקבלת את בקשת המשיבה ומורה על העברת התיק לבית המשפט המחוזי בתל אביב
21 – יפו.
22
- 23 59. מקום בו החלטתי מבוססת על טיעון שונה מזה שהועלה על ידי המשיבה וטענתה התקבלה על יסוד
24 נימוק שונה מזה שהועלה על ידה, לא מצאתי לעשות צו להוצאות.
25
26
27 ניתנה היום, ל' סיוון תשפ"ה, 26 יוני 2025, בהעדר הצדדים.
28

יעל מושקוביץ, שופטת